

lések idején sok vármegye ilyen színnel szerepelt. (Pl. Borsodvármegyének fekete-sárga a színe a régi cimere szerint, de azért szintén kék-sárga színt használ azon odiózus színösszetétel helyett.) Ekkoriban kerül először zászlónkra is a kék paizsmező. Igaz, hogy a gácsi várban levő régebbi vármegyei cimere is kék mezőt tüntet fel, de ez hitelesség tekintetében nem mérhető össze az 1663. évi zászlóval. A gácsi festmény már a cimerelevél elpusztulása utáni időkben keletkezhetett, sablonos színmintára.

Az 1663-iki zászló cimerefestményén egy pár hiba is észlelhető. Nevezetesen itt a vitéz ezüst sisakja mellett levő három struccotoll nincs külön színnel jelölve, a későbbi zászlókon ezt helyesen piros-zöld színnel ábrázolták. Továbbá

Magyarországnak ovális vértbe foglalt cimere a valóságnak megfelelően a következőleg helyesbitendő: hasított pajzs, melynek jobb mezeje vörössel és ezüsttel hétszer van vágva, a baloldali vörös mezőben zöld hármashalom középsőjére helyezett arany koronából ezüst kettős kereszt emelkedik ki. A későbbi cimereken ez helyesen van festve.

Magyarország legtöbb vármegyéjének és régi városának cimere ma még nincs hitelesen megállapítva a részletekre kiterjedő pontossággal. Nógrádmegye teljesen jogszerűen és történeti alapon használja mai cimereit, erre nézve csupán a kevésbé lényeges dologban, a színezés kérdésében kívántunk más alapra helyezkedni, a történeti kutatás világánál.

Armális levelek Pozsonyvármegye levéltárában.

Közli: *Spalovszki Gyula.*

A már nagyjában kész, de nyilvánosságra még nem került „Pozsonyvármegye nemesi könyve” összeállítása közben elég számos armális levél került fölszínre, eredeti és másolat.

Ezeket most a levéltárban összerendezve őrizzük.

Az eredetiek nagy részéről meg nem mondható, hogyan kerültek a levéltárba; némelyet a hatóság vett el jogtalan birtokosától, néha azért, mert hamisnak találta; másokat letétül kapott a levéltár. Ezeknél a származást megjelöljük. A többi különböző helyekről került elő, többnyire véletlenül.

A másolatok részben a nemesi vizsgálatok során, részben a nemességvitató perekben, vagy nálunk hirdetésre került tanulevelekben, sőt polgári perekben és nem peres birói, meg magán iratokkal jutottak a levéltárba.

Ez alkalommal adjuk az *eredetiek* betűsoros jegyzékét, megemlítvén (teljesség okáért) azokat is, amelyek (eredetben) nem őriztetnek ugyan a pozsonyvármegyei levéltárban, de itteni közlevéltárakban találhatóak. Ezeknél meg kellett elégednünk a rövid jelzéssel, ismertetésük most még nem adható.

A másolatban őrzött ilyen oklevelek ismertetésére később kerül majd a sor.

A sorrendet a szerzők nevének kezdőbetűi határozzák meg.

Aschoti. Sopron, 1625. X. 1. Szerző A. Márton. Cimer . . . zöld mezőn lovagló ifju vitéz, fekete kucsmával, jobbjában vörös lobogó, vállára vetve, baljában a kantár; oromdisz: ? foszlányok? Kihirdetve Pozsonyvmében (Szencz, 1629.) — Bőrhártya; a cimert föltüntető egyharmadrésznnyi sáv a pecséttel együtt az okmány egész magasságában hiányzik; lehasítva? leégetve?

Bakó. RUD.-tól. A pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Barbel. Kaldi alias Barbel, l. azt.

Barlobas — de Wylchych. Prága, 1579. IV. 1. — Szerzők B. Lőrinc, fia János. Cimer haránt osztott pajzs jobb arany felében sziklán álló szerecsen ijját feszítve, a kék bal félben dombon szemben álló szarvast veszi célba;*) oromdisz: a pajzsbelivel egyező szerecsen; foszlányok: kék-arany || arany kék. — Kihirdetve Trencsénvmében (Trencsén, 1579). Bőrhártya, a hajlatokban valamelyest rongált.

*) Wildschütz; innen a melléknév?

Baxa. Pozsony, 1712. VI. 6. — Szerző B. Ferenc László. Cimer: tojásdad kék pajzsban hármashalmon természetes griff, jobbjában piros-zöld zászlót lobogtat, balját ragadozásra nyújtja; oromdisz: piros-fehér-kék hármashalmon, a középsőben hat sugárú arany csillag; foszlányok: kék-arany || ezüst-vörös. Kihirdetve Vasvmben (Szombathely, 1713). — Bőrhártya, pecsét fatokban.

Beber Anna, Hochart-né, I. emezt.

Bede. RUD.-tól, a pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Belusics. VI. KÁR.-tól, a pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Bersavich. Bécs, 1700. II. 18. — Szerzők: B. István, neje *Molnár* Magdolna, fia László, leánya Mária (e statu ignobili). — Cimer: kék pajzsban, zöld mezőn vágató lovon, vörös ruhás magyar vitéz, jobbjában magasra emelt kardot tart; baljában a kantár-oromdisz: fekete sas-szárnyak között kardot emelő, vörös ruhás könyöklő jobbkar; foszlányok: kék-arany || vörös-ezüst. Kihirdetve Pozsonyvmben (Somorja, 1700. IV. 26). — Bőrhártya, fatokos pecsét.

Blahaczko, Takács-né, I. emezt.

Blazycz. Bécs, 16?? (II. FERD) VII. 18. Szerzők: B. Márton, fiai (vagy testvérei? „ipsius filios carnales et uterinos“) János, György (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban zöld mezőből emelkedő sziklán álló, csőrében kalászt tartó fehér galamb; oromdisz: a pajzsbelivel egyező galamb; foszlányok: kék-vörös || fehér-zöld. — Kihirdetve: a záradék elmosódott, nem olvasható. — Bőrhártya; helyenkint valamely edző szertől átrágva.

Bognár Katalin, Erős-né, I. emezt.

Coron Anna, Francisci-né, I. emezt.

Csukás. Pozsony, 1712. VII. 14. — Szerzők: Cs. István, neje *Márffy* Mária, fia István, leányai Anna, Éva és veje *Lőb* Krisztián (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban zöld mezőn vörös magyarba öltözött férfi (vir oeconomus) jobbjában három buzakalászt, baljában szőlőfürtöt tart; oromdisz: daru, jobb karmában golyóval; foszlányok: kék-arany || ezüst-vörös. — Kihirdetve: Pozsonyvmben (Bazin, 1712. XI. 7). Bőrhártya, kettős pecsét fatokban; mintegy 2 sor a középhajlaton kiégetve.

Daby János. LEOP.-tól, a pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Deanovics Mária, Kharttné, I. emezt.

Domokos — *de Wasaruth*. Mihály, I. Nagy de Nadaslak alatt.

Dujardin (Du Jardin). LEOP.-tól, a pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

ab Engelstein Salome, Schweidlerné, I. emezt.

Eperjesi. Bécs, 1627. IX. 19. — Szerzők: E. András, neje *Grintler* (in) Borbála és fia Márton. Cimer: kék pajzsban zöld mezőn, alján folyóval övezett szikla csucsán, fehér Pegasus; a szikla oldalából forrás szökken föl s vizét a folyóba ontja; oromdisz: arany griff növekvőn, jobbjában Mercur-pálcát emel, balja ragadozásra nyújtva; foszlány: kék-arany || vörös-ezüst. Kihirdetve Pozsonyvmben (Somorja, 1630. feria secunda proxima post Dnicam Quasimodo). — Bőrhártya; pecsét hiányzik. A szegélyeket stilizált virágok közt zenélő szereket és alakokat ábrázoló színes művészi rajzok díszítik. A nevek vakart helyre elütő arany festékekkel és betüvetéssel vannak berajzolva, ami az okmányt gyanussá teszi. Mivel sem a kihirdetési záradék nem tünteti fel a tulajdonos nevét, sem a vonatkozó évről közgyűlési jegyzőkönyv nincs, eddig nem sikerült a kérdést eldönteni, vajjon nem volt-e az okirat eredetileg más névre kiállítva s a név nincs-e belehamisítva? A vizsgálatok idején 1756. bizonyos cseklészi Eperjesi mutatta be, de a vizsgáló küldöttség elkobozta „eo, quod in Cognominibus rasura appareat.“

Erős. Bécs, 1682. III. 25. — Szerzők: E. Jakab (ab antiquo jam nobilis), neje *Bognár* Katalin, fia Mihály. Cimer: kék pajzsban zöld mezőn kiterjesztett szárnyu, aranycsőrü és karmu fekete sas áll; oromdisz: kettős farkú arany oroszlán, növekvőn, jobbjában kivont kardot vágásra emel, balja ragadozásra nyújtva; foszlány: kék-arany || vörös-ezüst. Kihirdetve Pozsonyvmben (Somorja, 1682). — Bőrhártya.

Fabianics — *de Zisek*. Nikolsburg (vár), 1625. VI. 15. — Szerzők: F. Péter, testvérei Mátyás, János, György, nőtestvérei Katalin, Luca (e statu ignobili). Cimer: fehér pajzsban zöld mezőn, vörös ujjasba öltözött, darutollas fekete főveget viselő, sárga csizmás ifjú vitéz,

feszített ijára nyilvesszöt illesztve lövésre készen áll, övén tegze és pajzsa; oromdisz: nyakán nyíllal átlőtt farkas, növekvőn; foszlányok: kék-sárga || sárga-vörös. Kihirdetve Pozsonyban (Zempcz (—Szencz), 1626. VI. 2.). — Bőrhártya. (1772. Fabianics nevű czajlai zsellértől elkobozva.)

Fehér. Linz. 1613. ?? — Szerző: F. János Cimer: vörös pajzsban zöld mezőn álló kettős farkú, koronás griff, jobbában kivont egyenes kardot vágásra emel, balját ragadozásra nyújtja; oromdisz: vörös ruhás, fölfelé nyújtott jobb kar, mely három buzakalászt tart; foszlányok: kék-arany || vörös-ezüst. Kihirdetve a horvát-szlavon rendek gyűlésében (Zágrábban mikor?). — Bőrhártya; az írás igen elmosódott. A nevek vakart helyekre vannak elütő betűkel és festékekkel berajzolva; alighanem hamisítvány. (1771. bizonyos illésházai Fehér Jánostól mint „ob rasuram et evacarisationem suspecta“ elvéve.)

Fekete — *de Pókatelek.* I. Kondé alatt.

Felbiger — Ritter von. VI. KÁR.-tól, a pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Fickh. II. FERD.-tól, a pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Francisci. Bécs, 1634. V. 25. — Szerzők: F. György, neje *Coron* Anna, fia Mihály, testvérei Márton és Mátyás (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban zöld halmon (a cimerekép szerint mezőn) kettős farkú arany oroszlán, jobbában kivont kardot vágásra emel, balját ragadozásra nyújtja; oromdisz: páncélos, könyöklő jobb kar, kivont kardot markolva; foszlányok: kék-arany || vörös-ezüst. Kihirdetve (?) — Bőrhártya, teljesen ép. (Francisci Lajos dr., Nagyszombat sz. kir. város polgármestere örökletétkép adta a levéltárba.)

Fuchs. Bécs, 1623. VII. 15. — Szerző: F. Udalrik (már előbb is nemes). Cimer: arany-vörös két félre osztott pajzsban hármazöld halmon természetes színű róka; oromdisz: róka, növekvőn; foszlányok: vörös-arany || arany-vörös. Kihirdetve Sopronyban (Ujkér, 1623. feria secunda proxima post Festum S. Jacobi). — Bőrhártya, pecsét hiányzik.

Gazdagh. II. Mátyás, hol, mikor? — Szerzők: G. János, Péter, Tamás. Cimer: egyenes pajzsban griff; oromdisz: griff; foszlányok: kék-arany? || vörös-ezüst. Kihirdetve? — Bőrhártya, igen rongált állapotban; a szövegből csakis az aranybetűkkel rajzolt részek vehetők ki, homályosan. A jobb alsó sarok lemállott. Az egész diploma három külön, nagyon eltérő nagyságu darabra volt szakítva, melyeket a szakadás-széleken öreg öltésekkel durva cénavarrás tart össze.

Grintler Borbála, Eperjesi-né, I. emezt.

Hebár. Bécs, 1650. IV. 6. — Szerzők: H. Miklós és „unokatestvérei“ Miklós, Balázs (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban zöld mezőn álló, vörös ujjasba öltözött, sárga csizmás, fekete kucsmás férfi, jobbában három (arany) kalászt tart, balját csipejére támasztja; oromdisz: repülni készülő fehér galamb, csőrében olajág; foszlányok: kék-arany || ezüst-vörös. Kihirdetve. Pozsonyban (Szencz 165?) — Bőrhártya. A nevek kékekkel vannak aláfestve; gyanusnak látszik, annyival inkább, mert a kihirdetési záradékban a név ki van vakarva, s helyén elütő vonásokkal Nic... (elmosódott, nem olvasható) név írva; a záradék írása halvány.

Heinrich — *von Bötzen.* Cseh lovagi rangemelés, cimerujtás, előnévadományozás. Bécs, 1709. IV. 12. — Szerző, H. Antal, a cseh kancellária alkamarása, János régi birodalmi („Cölln-tartományi“) nemes és adlersheimb-i *Peceli* N. *Peceli* Ádám leányának fia. Cimer: vízszintesen osztott pajzs fehér felső felében két piros, vörös alsó felében egy fehér rózsza; oromdisz: vörös róka növekvőn; foszlányok: vörös-fehér || fehér-vörös. — Vörös bársony kötésű könyv bádogszelencében, cimer a középső lapon, fatokos viaszpecsét, aranyzsinórja levágva.

Hochart. Bécs, 1613. IV. 14. — Szerzők: H. Kristóf, neje *Beber*(in) Anna, nőtestvére Margit és anyai unokatestvére *Labrovith* András (e statu civili). Cimer: kék pajzsban kettős farkú arany oroszlán, jobbában három arany kalászt, baljában levágott (zöld) szőlőfürtöt tart; oromdisz: a pajzsbelihez mindenben hasonló oroszlán, növekvőn; foszlányok: kék-arany || kék-arany. — Kihirdetve Pozsonyban (Somorja, 1613.) — Bőrhártya, pecsét hiányzik, egyik hajlatán kiégetve. — Az 1755-ben Nszombatban működő nemességvizsgáló küldöttség semmisnek nyilvánította (per totum cassatae Ar-

males), nyilván az okból, mert a szövegben az Andream — Labrouith nevek között egy névre való hely ki van vakarva s a fratres matruelles szavak „fratrem matruelem-re javítva: egyebekben nem lehet hamisításnak nyomát lelteni. Labrovics András (Hochart) testvére tehát az armalisból elsikkadt.

Hölchich aliter *Szabo*. Laxenburg, 1666. V. 15. — Szerzők: H. András, anyja *Pokorny* Anna, testvére György, nővérei Katalin, Anna, Zsuzsanna (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban zöld mezőn ugró szarvas, nyakán nyillal átlőve; oromdisz: a pajzsbelihez hasonló szarvas jobbán zöld koszorú; foszlányok: kék-arany || vörös-ezüst. — Kihirdetve Nyitravmben (Pöstyén, 1668. feria 5. proxima post festum Paschalis). Bőrhártya; jobboldali függő hajlatának csaknem egész hosszán kiégetve.

Horuath. Bécs, 1648. XI. 1. — Szerzők: H. Péter és testvére István (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban vas rostély-sisak, fölötté hatsugárú (arany) csillag; fölül középütt (fogyó) hold, két hatsugárú (arany) csillagtól kísérve; oromdisz: egyenes kivont kardot tartó páncélos jobb kar; foszlányok: kék-arany || vörös-ezüst. Kihirdetve Pozsonyvmben (Szencz 1649. VII. 27). Bőrhártya, középhajlatán mállott, az írás részben elmosódott.

Igriczi. Bécs, 1637. V. 3. — Szerzők: J. Pál, neje Anna, fiai János, István. Cimer: kék pajzsban zöld halomra helyezett koronán könyöklő vörös ruhás jobb kar, kivont kardot emel; oromdisz; vörös, kék, sárga (három) structoll; foszlányok: kék-arany || vörös-ezüst. Kihirdetés? — Bőrhártya, pecsét hiányzik; középső hajlatán és a cimerképen szakadozott, kirágott.

Jagachich. RUD-tól, a pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Janko. Bécs, 1626. VI. 20. — Szerzők: J. Ambrus és fia Balázs (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban zöld mezőn arany oroszlán, jobbában 3 piros rózsás, zöld leveles galyat tart, balját ragadozásra nyújtja; koronás arany oroszlán, növekvőn, jobbában pallost tart, balja ragadozásra nyújtva; foszlányok: arany-kék || ezüst-vörös. Kihirdetve Györvmben. — Bőrhártya, pecsét hiányzik. (A cimerrajz ügyetlen kézből származik, igen kezdetleges.)

Kaldi. Bécs, 1626. V. 27. — Szerzők: K. alias *Barbel* Tamás, fiai János, György, leányai Erzsébet, Katalin (e statu civili). Cimer: kék pajzsban zöld hármalmon koronából növe oroszlán jobbában kivont kardot vágásra emel, balját ragadozásra nyújtja; oromdisz: a pajzsbelihez mindenben hasonló arany oroszlán; foszlányok: arany-kék || arany-kék. Kihirdetve Györvmben (Győr, 1626. feria quinta proxima post festum S. Jacobi). — Bőrhártya, pecsét hiányzik. A cimerrajz leáztatva, alig látható belőle valami.

Kapucsy Éva, Wenier-né, I. emezt.

Keower — *de Tata*. Prága, 1579. XII. 15. — Szerzők: K. Mihály, neje, Erzsébet, fia Lukács, leányai Ilona, Margit, Katalin, testvérei László, Mihály (már előbb is nemesek). Cimer: középen hasított pajzs kék jobb felében folyó víz fölött arany korona, melyen át hármalmon virágú fehér liliom szára van tűzve; középen vágott balfelének vörös alsó részében fehér bal harántpólya, kék felső részében arany oroszlán, mely jobbában vágásra emelt kardot tart, balját ragadozásra nyújtja; zárt sisak; oromdisz: kék és vörös elefántormányok között arany oroszlán növekvőn, jobbában három virágú fehér liliomot tart, balja ragadozásra nyújtva; foszlányok: arany-kék || ezüst-vörös. Kihirdetve Pozsonyvmben (Somorja, 1583). — Bőrhártya.

Keszy Magdolna, Szabó-né, I. emezt.

Khartt. Bécs, 1736. I. 31. — Szerzők: K. Antal—Tamás, neje *Deanovics* Mária, fia Gábor (e statu ignobili). Cimer: vörös ékkel harmadolt arany pajzsban egy-egy fekete fél sas szárny, a vörös ékben zöld mezőn páncélos vitéz, jobbában vágásra emelt karddal; oromdisz: a pajzsbeli vitéz növekvőn, sas szárnyak között; foszlányok: fekete-arany || ezüst-vörös. — Kihirdetve Békés vmben (Bgyula, 1736. XII. 17). — A pozsonyi társkáptalan közlevéltárában. (Átirva Prot. 56. fol. 372. alatt is.)

Klas Katalin, Laurenty-né, I. emezt.

Kondé — *de Pókatelek*. Ratisbona, 1434. Sz. Mihály napján. — Szerző: *Fekete* (de Pókatelek) János, fia László, Hédervári György familiarisa, (a husziták elleni és más hadjáratokban tett szolgálatokért). Cimer: balra hajló kerek talpú kék tárcsapajzsban ezüst koronából

felnyuló ökölbe szoritott páncélos balkar, két felől nyíllal átlóve; oromdisz: a pajzs jobb csucsára helyezett balra néző zárt sisakon ezüst koronából nő, a pajzsbelivel egyező páncélos balkar, ugyancsak kétfelől nyilazva; takaró: kék-ezüst. — Bőrhártya, pecsétje a megmaradt, zöld-vörös szálakból sodort selyemzsinórról levált. — Pókateleki Kondé János kir. p. ü. tanácsos adta a levéltárba, letétül a család többi irataival együtt; a család régi neve Zomor (Zumur) de Gyenes, utóbb Niger alias Fekethe, majd a XVI. századtól fogva Kondé.

Kostialowsky. Bécs, 1823. I. 15. — Szerző: János „főstrázsamester.“ Cimer: négyelt pajzs első és negyedik ezüst mezejében zöld mezőn páncélos, vörös tolldiszes sisakos vitéz, jobb-jában vágásra emelt karddal; oromdisz: páncélos, kardot emelő jobb kar; foszlányok: kék-arany || ezüst-vörös. — följegyezve a kir. könyvben, kötet? lap? — Kihirdetve Pestvmben (Pest, 1823. IX. 18.) — Bőrhártya, vörösbársony kötésű könyv, arany zsinóron függő pecsét, aranyozott tokban; cimer az első lapon.

Kysitth — Horentanensis. Bécs, 1622. IX. 10. — Szerzők: K. Pál, testvérei János, György (már előbb is nemesek), neje Margit, fiai János, György, leánya Anna, nővére Luca. Cimer: hasított és vágott pajzs jobb felső és bal alsó, kék negyedében ágaskodó fehér egyszarvú, bal felső és jobb alsó negyedében 3 fehér, 2 vörös meg 2 fehér 3 vörös bal harántpólya; oromdisz: fehér-vörös és kék-fehér sasszárnyak között vértés és 3 színes struccotollal diszes sisakos ijú vitéz, növekvőn; jobb-jában egyenes kivont kardot tart, balját csipején nyugtatja; foszlányok: fehér-vörös || kék-fehér. Kihirdetve: Sopronvmben (Ujkér, 1623. fer. sec. prox. post. fest. S. Jacobi). — Bőrhártya.

Labrouith András, lásd Hochart-nál.

Lanii, Salik alias Lanii, I. amazt.

Laurenty, Sopron, 1625. X. 10. — Szerzők: András, neje *Klas* Katalin, testvére Márton. Cimer: vörös pajzsban jobb-bal haránt sorban három ezüst rózsza; oromdisz: csőrében fehér rózsát tartó fehér galamb; foszlányok: vörös-fehér || vörös-fehér. Kihirdetve Nyitrav-megyében (Nyitra, 1626. fer. tert. prox. post Dnc. SS. Trinitatis). — Bőrhártya: a nevek

elütő festékekkel és betűkkel vannak berajzolva, vakarás is észrevehető. A kihirdetéskor *Laurenti* András mutatta be.

Lelkes Anna, Ribany-né, I. emezt.

Löb Krisztián, I. Csukás alatt.

Magyar, Pozsony, 1647. V. 30. — Szerzők: M. János, testvére András (e statu ignobili). Cimer: kék pajzs aljában zöld hármashalmon vár, melynek kapujában jobb-jában kardot vágásra emelő, balját ragadozásra nyújtó arany oroszlán áll, ormán páncélos, tolldiszü sisakos vitéz, jobb-jában vágásra emelt kardot tart, balját övére illeszti, növekvőn, arany hold és csillagtól kísérve; oromdisz: a pajzsbelihez mindenben hasonló vitéz növekvőn; foszlányok: arany-kék || ezüst-vörös. Kihirdetve Pozsonyban (Szencz, 1647 X. 5.) — Bőrhártya, ép.

Malczovics. 1837. — A pozsonyi társ-káptalan közlevéltárában.

Maltzer Jozefa, Riskovics-né, I. emezt.

Márffy Mária, Csukásné, I. emezt.

Marlok. M.TER.-tól. A pozsonyi társ-káptalan közlevéltárában.

Mathé. VI. KÁR.-tól. A pozsonyi társ-káptalan közlevéltárában.

Mihalyffy Márton, I. Szabó alatt.

Molnár III. FERD.-tól. — A pozsonyi társ-káptalan közlevéltárában.

Molnár Magdolna, Bersavich-né, I. emezt.

Mozoli. Bécs, 1650. II. 25. — Szerzők: M. György, M. Pál, neje *Turoczy* Zsuzsanna, fia János, testvére András (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban zöld mezőn két arany oroszlán szembe fordulva, bal-jobb karmában zöld koszorút tart, jobb-balját ragadozásra nyújtja; oromdisz: jobb-jában kardot vágásra emelő bal-jában zöld koszorút tartó kettősfarkú arany oroszlán, növekvőn; foszlányok: kék-arany || ezüst-vörös. Kihirdetve Pozsonyvárm-ben (Somorja, 1657. VIII. 7). — Bőrhártya, pecsét hiányzik. A név vakart helyen elütő betűkkel van festve. 1775. II. 12. „ex suspitione rasurae et falsificationis“ Bacsák János alispán elkobozta.

Nagy — de Nadaslak, Bécs, 1560. ?? — Szerzők: N. Máté, atyja István, testvérei Farkas, János, Bálint, Péter, Gerhárd, unoka-testvérei Boldizsár és N. Boldizsár fiai: András, János, Pál fia Jakab, továbbá Balázs és fiai

Máté, Agoston, *Domokos Mihály Wasaruth* (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban hármasszikkán két szembenéző természetes színű oroszlán, egyik bal karmában hármasszikkán rózsát, a másik jobbában hármasszikkán fehér liliumot tart; oromdisz: arany oroszlán növekvőn, jobbában három buzakalászt, baljában három fürtöt („Botra“) tart; foszlányok: kék-? || vörös-fehér. Kihirdetve hol, mikor? (a záradék elhalványodva, nem olvasható). — Bőrhártya, rongált, az írás és címerkép elmosódva; kettős viaszpecsét töredezett. A „Nagy“ családnév mindenütt elütő betűkkel, vakart helyeken van írva; a szerzők közt Jakab atyja, Pál így említetik: „praedictus“, holott ez a név előbb nem fordul elő.

Nagy — *de Weep* Prága, 1589. VII. 22. — Szerző: N. János (e statu ignobili) Cimer: vörös pajzsban hármasszikkán közepsőjén, növekvő fehér egyszarvú, arany hold és naptól kísérvé; oromdisz: koronás zárt sisakon arany oroszlán, jobbában fokost tart, balja ragadozásra nyújtva; foszlányok: kék-arany || ezüst-vörös. Kihirdetve Vasvmben (Szombathely, 159? fer. quintaprox. post festum Assumptionis B. Virg. Mariae). — Bőrhártya; pecsét töredezett.

Palkouith, Pozsony, 1659. XI. 12. — Szerzők: P. Péter, Miklós, neje Borbála, unokatestvérei Márton, János (e statu ignobili.) Cimer: kék pajzsban zöld mezőn, vörös ruhás, prémkucsmás, sárga csizmás férfi áll, jobbában szőlőfürtöt tart, balja csipejére támasztva; oromdisz: arany oroszlán növekvőn, jobbában vágásra emelt egyenes kivont kardot tart, balját ragadozásra nyújtja; foszlányok: sárga-kék || fehér-vörös. — Kihirdetve Nyitravmben (Nyitra, 1660. ? ?). — Bőrhártya; a Palkowith névben több betű elütő színű és alaku; P. Miklós mindkét egész neve vakart helyen írva, hol a hártya is át van szakítva; ez a Miklós így van a szövegben „Eundem itaque Nicolaum P.“, holott az armális levelek szövegezése itt Pétert kell, hogy nevezett legyen, az elől említett szerzőt. A kihirdetési záradék írása elmosódott, csak részben olvasható.

Permay. II. MÁTY.-tól. — A pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Peceli — *ab Adlersheimb* I. Heinrich von Bötzen.

Pokorni Anna, I. Hölchich aliter Szabó. *Pribilovich*. Bécs, 1642. XII. 31. Szerzők: P. György, neje Erzsébet, fia János, Pál, Márton, leányai Erzsébet, Dorothea (e statu ignobili). Cimer: vörös pajzsban zöld hármasszikkán halom koronázott közepéből növekvő arany oroszlán, jobbában vágásra emelt kardot tart, balját ragadozásra nyújtja; oromdisz: balján nyugodtan álló daru, jobb karmában követ tart; foszlányok: sárga-kék || fehér-vörös. — Kihirdetve Pozsonyvmben (Somorja, 1643. fer. sec. prox. post Dncam Cantate). — Bőrhártya, pecsét hiányzik; valamely reá föcskendezett edző folyadéktól (tinta?) több helyen átluggatva.

Ribany. Sopron, 1681. X. 29. — Szerzők: R. György, neje *Lelkes* Anna, fia Ferenc, György, leányai Katalin, Anna (e statu ignobili). Cimer: kék pajzsban zöld mezőn hosszú, vörös ruhába öltözött, karddal övezett tatár, balját csipején nyugtatja, jobbával övén jobbról függő tegzéből nyilvesszőt huz elő; oromdisz: vörös ruhás, kardot vágásra emelve tartó jobb kar; foszlányok: sárga-kék || fehér-vörös. Kihirdetve Pozsonyvmben (Somorja, 1682. fer. quarta prox. post Dnicam Misericordiae). — Bőrhártya, ép.

Riskovics. Bécs, 1792. VII. 26. Szerzők: R. János, Pestvármegye és város chirurgusa, fiai József, Nep. János, neje *Maltzer* Jozefa (e statu ignobili). Cimer: négyelt pajzs ezüst első és negyedik mezejében meztelen emberi (jobb és bal) kar, két-két kígyótól körül van fonva melyeket, egymástól elfordulva, a kéz markol; második és harmadik kék negyedében, arany andráskereszten oroszlán, jobbában kardot vágásra emelve tart, balját ragadozásra nyújtja; oromdisz: ezüst és arany szarvak között a pajzsbelivel egyező oroszlán, növekvőn; foszlányok: vörös-ezüst || arany-kék. (Kir. könyv. 36 köt. 378 lap.) — Kihirdetve: Pestvmben (Pest, 1793. IV. 18.) Bőrhártya, vörös bársonyba kötött könyv, cimer az elő lapon; aranyozott tokban arany zsinóron függő pecsét.

Salik — *alias Lanii* Bécs, 1694. VIII. 20. — Szerzők: S. Márton, neje, fiai Márton, János, leányai Katalin, Anna, Erzsébet, testvére Miklós (e statu ignobili). Cimer: kék, pajzsban, zöld mezőn arany oroszlán, jobbában három buzakalászszal; oromdisz: a pajzsbelihez min-

denben hasonló orozlán, növekvőn; foszlányok: sárga-kék || fehér-vörös. — Kihirdetve Nyitra-vmben (Ujgalgócz, 1650. fer. 4. prox. post. Dnicam Misericordiae). — Bőrhártya, ép; kettős pecsét fatokban.

Schweidler. Bécs, 1695. IV. 20. — Szerzők Sch. Jakab Antal budai főhadbiztos, testvére Krisztián-Gábor zászlós, nővéreik Zsuzsanna Erzsébet, nemes Sch. Ádám és nemes *Engelstein* Salome gyermekei, morvák. Címer: fehér pajzs napjából pereméig emelkedő kék ékben kettős vörös kereszt, alján három, hatsugarú aranycsillagtól kísérve; a fehér mezőkben jobbról arany griff, balról arany orozlán, szembefordulva, bal-jobb karmaikban kardot vágásra emelve, bal-hátsó jobb mellső, illetve jobb hátsó bal mellső lábaikkal az éket támasztják; oromdisz: szőke haju kék leplet lengető szűz, növekvőn; foszlányok: kék-fehér fehér-vörös. — Kihirdetve Pestvmben (Pest, 1695. VI. 13). — Bőrhártya, vörös bársony kötésű könyv, pecsét fatokban.

Soós. Bécs, 1583. IX. 27. — Szerzők: S. András, testvérei: Pál, Balázs, Ferenc (e statu ignobili). Címer: vörösre és kékre haránt osztott pajzsban fehér hármashalmon koronás orozlán, jobbjában kardot vágásra emel, balja ragadozásra nyújtva; oromdisz: a pajzsbelihez hasonló orozlán növekvőn, jobbjában liliomág, balja ragadozásra nyújtva (a szöveg zárt sisakot említ, a képen rácsos sisak van rajzolva); foszlányok: kék-arany || vörös-fehér. (A kék szín a képen sötét fekete.) — Kihirdetve. A záradék vakarás által olvashatlanná van téve. — Bőrhártya. A nevek vakart helyeken elütő betűkkel vannak írva. — 1732. Pusztafödémesen „propter rasuras“ elvétetett.

Szabó. Bécs, 1631. VII. 8. — Szerzők: Sz. Máté, neje *Keszy* Magdolna, testvérei Gáspár, Bertalan, Miklós és patruelese *Mihalyffy* Márton (e statu ignobili.). Címer: vörös pajzsban aranyszegélyű kék balharánt pólya, melyben sárga griff mellső karmait ragadozásra nyújtva halad; a vörös mezőkben egy-egy fehér rózsza; oromdisz: vörös-kék és kék-vörös, egy-egy fehér rózsával diszitett sasszárnyak között fehér rózsza; foszlányok: fehér-vörös || sárga-kék Kihirdetve: Tornavmben (Torna, 1642. VI. 5). Bőrhártya; pecsét töredékekben, a hajlatokban

rongált, a cimerkép szinei leázva. (Szabó Ádám-tól, Kisjókán „propter rasuras“ elvéve.)

Takács. Bécs, 1635. X. 16. — Szerzők F. István, neje *Blahaczko* Anna, fia Ferenc (e statu ignobili). Címer: kék pajzsban zöld mezőn álló, vörös ujjast, fekete süveget, sárga csizmát viselő vitéz baljában ijjal a jobb felől köszálon, szemben ülő vadgalambot nyakán átnyilazza; oromdisz: nyakán hátulról nyíllal átlőtt vadgalamb; foszlányok: kék-sárga || fehér-vörös. Kihirdetve: Pozsonyvmben (Somorja, 1636. fer. 2. prox. post Dnicam Cantate.) — Bőrhártya, ép. A Takács családnév 3—4 betűje elütő, vakart helyre, silány aranyfestéssel utólagosan írva.

Thumerey. Laxenburg, 1719. V. 7. — Szerzők: de Th. János-Miklós kapitány, lotharingiai nemes, neje Maria Regina. Címer: zöld mezőn álló kék tojásdad pajzs négyelve, minden mezőben egy piros tulipán; a pajzsot jobbról-balról egy fehér ruhába öltözött, egyik kezében galyat tartó nő tartja; a pajzson kilencágú korona, melyből a pajzstartókhoz hasonló fehér ruhás nő emelkedik növekvőn, mindkét kezében zöld galyat tartva. Kihirdetve Komáromvmben (Komárom, 1719. VII. 1.) — Bőrhártya könyvalakban, ép; fatokos pecsét.

Turoczy Zsuzsanna, Mozoliné, I. emezt.

Ujvendéghy. M.TER.-től — A pozsonyi társkáptalan közlevéltárában.

Veleczki. Pozsony, vár, 1687. VII. 8. — Szerzők: V. György-János, fiai János-Antal és Pál-Dániel, leánya Katalin-Teréz. Címer: hasított pajzsban, zöld mezőn, annak jobb kék felében kettős fehér kereszt, közepében arany nap sugárzik; bal vörös felében a nap felé röpködni készülő fehér galamb, csőrében a béke pálmaágával; oromdisz: váltakozva fekete-sárga szarvak között vértessisakos vitéz növekvőn, jobbjában pallost tart, balját csipőjére nyugtatja; foszlányok: sziklából növő két borostyán ág között két fekete sas, a cimertől elfordulva szárnyával s farkával a pajzsot köríti, karmával az ágat tartja. — Kihirdetve Trencsénvmben (Vágujhely, 1688. feria 4. p. Dncam 2. festi Epiphantias). — Bőrhártya, ép.

Wenjer. Bécs, 1696. X. 26. — Szerzők: W. Bernát Félix, udvari kamarai consiliarius, neje *Kapucsy* Éva. Kihirdetve: Pozsonyvmben

1697. I. 14. — Az armalis röviddel hivatalba lépésem (1899. I. 1.) előtt, eddig ki nem derített módon, elvesztett, csak bádogszelencéje van meg.

Vincze. Prága, 1580. III. 19. — Szerzők: V. Márton, neje Katalin, testvére György (e statu ignobili). Cimer: vízszintesen vágott pajzs kék alsó felében fehér hármashalmon piros rózsakoszoruból felnyúló kék ruhás jobb kar egy marék kalászt tart, a vörös (sárga?) felső félben két piros rózsától kísérve; oromdisz: felnyúló vörös (sárga?) ruhás jobb kar egy marék kalással; foszlányok vörös-fehér || kék-sárga. — Kihirdetve, a záradék nem olvasható. — Bőrhártya, az 1835-ben Kismácsédon dult tüzvész alkalmával eredeti nagyságának

egy negyed részére zsugorodott össze, a pecsét leolvadt. A véletlen különös játéka, hogy az okmány szövege, a kitöredezett középső hajlat melletti 3 sort kivéve, *csaknem teljesen olvasható*, sőt a cimerkép is jól kivehető; úgy vélem, a tűz közvetlenül nem érte, csak a hőség, valamely védettebb helyen,

Zlatařich. Bécs, 1765. X. 8. — Szerző: Z. Pál. Cimer: kék pajzsban zöld mezőn kettős farkú arany oroszlán, jobbában vágásra emelve kardot tart, balját ragadozásra nyújtja; oromdisz: páncélos jobb kar, karddal; foszlányok: sárga-kék || fehér-vörös. — Kihirdetve: Pozsonyban (Pozsony, 1766. III. 17). — Bőrhártya, fatokos pecsét. — A szerző gyermektelenül halt el, az armalist özvegye 1771. adta át.

A nemes Baur család és az azzal rokon Zlinszky ág.

1798. évi február hó 3-án I. Ferenc egy Bécsben kelt címeres levéllel *Baur* József jakabszállási bérlőt, nejét *Zacher* Terézt s azok gyermekeit: Józsefet, Györgyöt, Katalint, Anna-Máriát, Anna-Teréziát és Juliannát a nem nemesek rendjéből a nemesi rendbe emelte, mely armalist a magyar udvari kancellária a királyi könyvek LIX. kötetének 546. lapján feljegyezte s ugyanott az adományozott címert leírta és lefestette.

A címer: Négy mezőre osztott álló paizs, első és negyedik kék mezejében egyenlő ágú ezüst színű (u. n. görög) kereszt, melynek két-két ága között egy ugyancsak ezüst csillag, a második és harmadik vörös mezőben nyelvét öltő arany oroszlán, mely előre nyújtott jobbában arany buzogányt tart. A koronás sisak fölött két szarvas agancs közt arany páncélos férfi kar emelkedik ki cölöpösen és meztelen kardot tart. Foszlányok: ezüst-kék, arany-vörös.

A nemességszerző az armalist Fejérvármegye karai és rendei előtt kihirdettette az 1798. évi május 15-én Székesfehérvárott tartott generalis congregatió, amikor is a nemesség ellenvetés nélkül tudomásul vétetett.

(Meg kell jegyeznünk, hogy Ferenc király ugyancsak 1798. évi február 3-án címeres nemes levelet adott *Baur* Mihálynak és János-

nak s azok családjának, — amely nemesség a királyi könyveknek ugyancsak LIX. kötetében a 560-ik lapon jegyeztetett fel s Fejérvármegyének 1798. évi november hó 13-án tartott közgyűlésén kihirdettetett. (Hogy azonban ez a Mihály és János — milyen rokoni viszonyban állott a fenti József-fel — nem tudjuk. De az kétségtelen, hogy voltak valamelyes viszonyban, — amire a két címeres levél azonos keltezése is következtetni enged.)

A *Baur* család címeres pecsétjét Pestvármegye levéltárában megtalálja, akinek szüksége van rá.

A család vallása római katolikus.

*

A nemes *Baur* család leszármazása a családtól nyert hézagosságot szerint a következő:

I. *József* a nemesség szerző * 1722†1801. Az Előszálláshoz tartozó jakabszállási pusztáhaszonbérlője volt; neje *Czacher* (a címeres levél szerint *Zacher*) Teréz, aki * 1766. † 1842-ben.

Gyermekeik nevét lásd fent a címeres levél ismertetésénél. Az ott felsorolt gyermekek közül.

II. *József* * 1785. † 1862. Székesfehérvárt. 1809. Fejérmegye tb. ügyésze, 1815—1816. al-